

Descobrint el llegat de Raimon Panikkar

Arribem a la primavera d'un any 2018 marcat pel centenari del gran filòsof, teòleg i sacerdot catòlic Raimon Panikkar i Alemany (Barcelona 1918 – Tàrragona 2010). Inaugurat oficialment el 5 de febrer al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, l'Any Raimon Panikkar és un ambiciós projecte impulsat conjuntament per la Generalitat de Catalunya i per l'Ajuntament de Barcelona amb la col·laboració, entre altres moltes institucions, de la Diputació de Barcelona, de la Fundació Vivarium Raimon Panikkar i de la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona.

L'Any Panikkar persegueix un doble objectiu: per una banda, difondre i fer conèixer l'obra *panikkariana*; i per l'altra, discutir-la. “Discutir-la”, segons Ignasi Moreta, comissari de l'esdeveniment, “en el més noble sentit del terme”. Tenim al davant, per tant, una ocasió única per examinar amb detall l'obra d'aquest gran savi del nostre temps, raonar-hi i considerar, tal com recorda Moreta, “en quina mesura les seves tesis ens serveixen o no per entendre el nostre món”.

Per assolir aquesta elevada finalitat, l'Any Panikkar incorpora un extraordinari programa que inclou, entre altres propostes, debats, conferències i exposicions fixes i itinerants, un cicle monogràfic al Monestir de Santa Maria de Pedralbes, jornades pedagògiques i publicacions d'obres de Panikkar promogudes tant des de l'àmbit públic com el privat. Totes aquestes activitats, que compten amb la participació d'un important nombre d'experts en l'obra de Panikkar, contribuiran a posar en el lloc que es mereix l'immens llegat filosòfic, teològic i humanístic d'un dels principals impulsors de la filosofia intercultural.

Una bona manera d'apropar-se a la figura de Raimon Panikkar és a partir de la lectura de *Panikkar. Una biografia*, a càrrec del teòleg i escriptor polonès Maciej Bielawsky, publicada per Fragmenta i traduïda al català per Jordi Pigem, filòsof, escriptor i col·laborador de Panikkar durant dos anys. L'obra, lluny de pretendre ser una hagiografia, aborda de manera precisa i sense tabús alguns dels aspectes més ignorats en la trajectòria vital del protagonista: la seva pertinença durant més de dues dècades a la Prelatura de

l'Opus Dei, el període de recerca espiritual a l'Índia, del qual es coneixia ben poca cosa, i el seu matrimoni civil, durant la darrera etapa de la seva vida, amb María González-Haba, que va provocar no poques tensions amb la jerarquia catòlica. La biografia de Bielawsky ens ofereix la perspectiva d'un Panikkar amb les virtuts, defectes i contradiccions pròpies de tot ésser humà. Al mateix temps, fa un recorregut per la intensa vida d'un home amb una personalitat excepcional cridat a ser una figura de rellevància mundial en el diàleg entre cultures i religions i en la cerca d'alternatives als reptes del món contemporani.

L'obra de Panikkar és monumental. Va publicar una vuitantena de llibres i milers d'articles escrits en diverses llengües, a través dels quals va defensar la necessitat de diàleg, com deia el teòleg Juan José Tamayo, “entre filosofia i teologia, religió i ciència, Occident i Orient, Atenes i Jerusalem, religions i cultures”. Acostumava a reescriure i reeditar els seus textos. En una entrevista amb Josep Puigbó al programa “Capital humà” l'any 2003 amb ocasió d'una nova edició de *El diàleg indispensable* —un manifest a propòsit de la guerra a l'Iraq—, Panikkar deia que reescribia perquè “quan un tema és vital, no el pots deixar de banda”. No en va, el conjunt de la seva obra, marcat per un pensament independent i crític, és un esforç de divulgació que vol ajudar a construir un món millor.

Aquest número de *Foc Nou*, que és, en definitiva, una aportació més a l'Any Raimon Panikkar, dona veu a algunes de les persones que millor ens poden ajudar a entendre les diverses dimensions d'un personatge polièdric i alhora captivador. El teòleg i escriptor Victorino Pérez Prieto ens parla en un article de la quàdruple identitat religiosa de Panikkar. Ignasi Moreta, antic col·laborador d'aquesta revista i editor de Fragmenta, ens revela algunes de les complexitats del pensador. Finalment, en un apartat que du per títol “El meu Raimon Panikkar”, persones de diferents àmbits que varen tenir ocasió de tractar-lo ens parlen de com recorden la seva relació amb el savi de Tàrragona.

Esperem que en gaudeixin. ☺

Jordi Pacheco